

Notifikace/Pravidla pro postup při vyřizování notifikací

Dle § 3 zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, Úřad mj. spolupracuje s poskytovatelem před oznámením veřejné podpory Komisi a spolupracuje s Komisí a s poskytovatelem v průběhu řízení před Komisí.

Pravidla pro postup při vyřizování notifikací

V článku 88 (3) Smlouvy o založení Evropského společenství se uvádí: „Komise bude v dostatečném předstihu informována o veškerých záměrech na udělení či pozměnění podpory tak, aby mohla podat své připomínky. Pokud usoudí, že takový záměr neodpovídá principům společného trhu podle Článku 87, zahájí bez prodlení postup stanovený v odstavci 2. Příslušný členský stát nerealizuje navrhovaná opatření, dokud tento postup nevyústí v konečné rozhodnutí.“

Dne 22. března 1999 přijala Rada Nařízení (EC) č. 659/1999¹, které podrobně rozpracovává pravidla pro uplatnění Článku 93 (nyní Článek 88) Smlouvy o založení Evropského společenství. Nařízení zakotvuje procedurální pravidla pro řízení ohledně státní podpory ze strany Evropské komise v souladu s precedenčním právem Soudního dvora Evropských společenství.

Dne 21. dubna 2004 přijala Evropská komise Nařízení (EC) č. 794/2004² pro implementaci Nařízení Rady (EC) č. 659/1999 co se týče formy, obsahu a dalších náležitostí notifikací a výročních zpráv. Nařízení (EC) č. 794/2004 zahrnuje více než 100 stran notifikačních formulářů.

1. „Nová podpora“ a „existující podpora“

Nařízení (EC) č. 659/1999 stejně jako Smlouva o založení Evropského společenství rozlišuje mezi „novou podporou“ a „existující podporou“. Jednotlivé postupy pro tyto dva druhy státní podpory se proto liší.

Nová podpora – definice:

Článek 1 c) Nařízení (EC) č. 659/1999 definuje „novou podporu“ jako programy podpory a individuální podporu, která nespadá do existující podpory, včetně změn existující podpory. V Nařízení (EC) č. 794/2004 je tato druhá alternativa nové podpory – změny existující podpory – konkrétně rozvedena. Změnou existující podpory se rozumí (pouze) jakákoliv změna, která není pouhou úpravou čistě formální či administrativní povahy a která nemá vliv na hodnocení slučitelnosti daného opatření s pravidly společného trhu. Za změnu existující podpory však nebude považováno navýšení původního rozpočtu existujícího programu podpory do výše 20%. Tato poměrně přesná definice změn existující podpory umožňuje lépe posoudit, zda určitá změna existujícího programu podpory zadává povinnost notifikace.

Existující pomoc – definice:

Jak vyplývá z Článku 1 b) Nařízení (EC) č. 659/1999, za „existující podporu“ jsou považovány zejména následující druhy podpory:

Podpora, která existovala předtím, než v příslušném členském státě vstoupila v platnost Smlouva o založení Evropského Společenství. To znamená:

Článek 2

¹ Oficiální věstník z 27.03.1999, č. L 83, p. 1 ff.

² Oficiální věstník z 30.04.2004, č. L 140, p. 1 ff.

- Stále účinná podpora – tj. programy podpory a individuální podpora, jejíž realizace byla zahájena předtím, než vstoupila v platnost Smlouva, a která je stále účinná; pokud jde o nové členské státy, „stále účinná podpora“ je uvedena na seznamech, které vydává Komise;
- Autorizovaná podpora – tj. programy podpory a individuální podpora, kterou schválila Komise nebo Rada;
- Podpora, která je považována za existující podporu vzhledem k tomu, že již vypršela lhůta (10 let) pro navrácení podpory (Článek 15);
- Případy, kdy Komise neučinila rozhodnutí ve lhůtě stanovené v Článku 4 (5);
- Opatření, která v době, kdy vstoupila v platnost, nepředstavovala podporu a která za podporu začala být následně považována vzhledem k vývoji společného trhu, aniž by byla změněna příslušným členským státem (liberalizace);

2. Postupy týkající se nové podpory

Členské státy jsou povinny upozornit na novou podporu a změny existující podpory předem a navrhovaná opatření mohou realizovat teprve poté, co Komise přijme k danému případu příslušné rozhodnutí. Státní pomoc realizovaná předtím, než Komise vydá své rozhodnutí, je protiprávní (nezákonná podpora). Účastníci hospodářské soutěže, kteří následkem protiprávní podpory utrpí újmu, případně jim taková újma hrozí, mohou podat žalobu u národních soudů. Zákaz udělování podpory bez předchozího schválení Komise je absolutní a kategorický, a jako takový představuje normu s přímou účinností, který je vymahatelný u národních soudů.

2.1. Obsah a forma notifikací

V notifikaci poskytne členský stát veškeré nezbytné informace tak, aby Komise mohla přijmout rozhodnutí.³ Rozsah nezbytných informací závisí na druhu státní podpory, která má být poskytnuta. Za účelem usnadnění přípravy notifikací na straně členských států a jejich posuzování na straně Komise vydala Komise „notifikační formuláře“ pro veškeré typy státní podpory (např. podpora spojená se záchranou a restrukturalizací firmy v obtížích, podpora výzkumu a vývoje, apod.), které jsou součástí příloh Nařízení (EC) č. 794/2004. V těchto „notifikačních formulářích“ požaduje Komise veškeré informace, které jsou (z pohledu Komise) nezbytné pro přijetí rozhodnutí o určitém druhu podpory. Každý formulář navíc obsahuje kolonku „další informace“, kde má daný členský stát možnost uvést informace, o kterých se domnívá, že by mohly být pro Komisi užitečné, nápomocné či důležité. V této části notifikačního formuláře lze uvést podrobné informace o podporovaných projektech (např. v případě podpory spojené se záchranou a restrukturalizací firmy v obtížích může jít o základní informace o firmě, její historii, okolnostech vzniku a pozitivním vývoji v minulosti).

„Notifikační formuláře“ budou uplatňovány v případě notifikací zasílaných Komisi po 20. říjnu 2004. Pokud nebudou tyto formuláře vyplněny správným způsobem, může je Komise vrátit jako neúplné. V důsledku toho neběží lhůta (2 měsíce, Článek 4 (5) Nařízení (EC) 659/1999), během níž musí Komise přijmout rozhodnutí (v praxi Komise prodlužuje tuto lhůtu tím, že označí notifikaci za neúplnou a klade dotazy na oznamovanou podporu). Do 31. prosince 2005 mohou členské státy Komisi zasílat notifikace v tištěné formě, po tomto datu pak v elektronické formě.⁴

³ Článek 2 (2) Nař.(EC) 659/1999.

⁴ Článek 3 Nař. (EC) 794/2004.

2.2. Předběžné posouzení

Komise posoudí notifikaci neprodleně po jejím obdržení. Toto posouzení není tak důkladné jako formální šetření, které může následovat. Tato fáze notifikační procedury – předběžné posouzení – končí rozhodnutím Komise. Komise přijme toto rozhodnutí do dvou měsíců po obdržení úplné notifikace. Mohou být přijata následující rozhodnutí (Článek 4 Nařízení (EC) 659/1999):

1. Oznamované opatření nepředstavuje podporu
2. Oznamované opatření představuje podporu, avšak Komise zjistí, že neexistují žádné pochybnosti o jeho slučitelnosti s principy společného trhu („rozhodnutí o nevznesení námitek“)
3. Pokud Komise zjistí, že existují pochybnosti a slučitelnosti oznamovaného opatření s principy společného trhu, přijme „rozhodnutí o zahájení formálního šetření“.

Pokud Komise přijme rozhodnutí uvedené v bodu 1 nebo 2, je notifikační procedura ukončena a členský stát může zahájit realizaci podpory. Pokud však Komise rozhodne o zahájení formálního šetření, vstupuje notifikační procedura do druhé fáze.

2.3. Formální šetření

Komise zahájí formální šetření v případě, že na základě předběžného posouzení zjistí, že existují pochybnosti o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy společného trhu.⁵ Účelem formálního šetření je zajistit komplexní posouzení daného případu prostřednictvím dalšího zkoumání sporných záležitostí společně s příslušným členským státem a na základě vyslechnutí názorů zainteresovaných stran. Rozhodnutí o zahájení formálního šetření vychází ze souhrnu příslušných faktických a právních okolností a z předběžného posouzení Komise, které se týká povahy navrhovaného opatření a poukazuje na pochybnosti co se týče jeho slučitelnosti s principy společného trhu.⁶ Rozhodnutí o zahájení formálního šetření je publikováno v Úředním věstníku Evropské Unie.⁷ Členské státy a další zainteresované strany (tj. osoby, organizace či sdružení organizací, jejichž zájmy mohou být ovlivněny poskytnutím podpory, zejména příjemci této podpory, konkurenční organizace a profesní asociace) jsou vyzvány, aby sdělily své připomínky.⁸ Komise může uzavřít formální šetření přijetím některého z následujících rozhodnutí:

1. „nejde o státní podporu“: Jde o případ, kdy Komise zjistí, že po vhodné úpravě ze strany příslušného členského státu oznamované opatření nepředstavuje státní podporu.⁹
2. „kladné rozhodnutí“: Jde o případ, kdy Komise zjistí, že pochybnosti (vzniklé na základě předběžného posouzení) o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy společného trhu byly vhodnou úpravou na straně příslušného členského státu odstraněny, a Komise rozhodne, že podpora je slučitelná s principy společného trhu.¹⁰

⁵ Článek 4 (4) Nař. (EC) 659/1999.

⁶ Článek 6 (1) Nař. (EC) 659/1999.

⁷ Článek 26 Nař. (EC) 659/1999.

⁸ Článek 6 Nař. (EC) 659/1999.

⁹ Článek 7 (2) Nař. (EC) 659/1999.

¹⁰ Článek 7 (3) Nař. (EC) 659/1999.

3. „podmíněné rozhodnutí“: Komise může kladné rozhodnutí doplnit podmínkami, za kterých lze podporu považovat za slučitelnou s principy společného trhu, a stanovit povinnosti, které umožní sledovat, zda je příslušné rozhodnutí naplňováno.¹¹
4. „záporné rozhodnutí“: Komise může dojít k závěru, že oznamované opatření není slučitelné s principy společného trhu a že nebude realizováno.¹²

3. Postupy týkající se nezákonné podpory

Nezákonná státní podpora je taková podpora, která je realizována v rozporu s Článkem 88 (3) Smlouvy o založení Evropského společenství¹³, což znamená, že ji členský stát poskytl předtím, než Komise přijala příslušné rozhodnutí. V případě nezákonné podpory uplatňuje Komise v zásadě stejný „dvoufázový“ postup: předběžné posouzení a v případě nutnosti formální šetření.

V případě poskytnutí státní podpory bez předchozího rozhodnutí Komise („nezákonná podpora“) zahrnuje postup některé specifické kroky: Komise musí bez prodlení prošetřit informace o údajné nezákonné podpoře bez ohledu na zdroj těchto informací (např. noviny či stížnost konkurenta příjemce podpory).¹⁴ Komise není při svém rozhodování omezena v zásadě žádnými časovými lhůtami. Než Komise přijme konečné rozhodnutí o slučitelnosti podpory s principy společného trhu, může vydat „příkaz k pozastavení podpory“, který pozastavuje realizaci jakékoliv nezákonné podpory¹⁵. V případě, že jsou splněna určitá kritéria, může vydat „příkaz k navrácení podpory“, který zakládá povinnost navrácení jakékoliv nezákonné podpory.¹⁶

„Příkaz k navrácení podpory“ (možná, ale nepříliš běžná praxe) nelze zaměňovat s „rozhodnutím o navrácení podpory“ ze strany Komise. „Příkaz k navrácení podpory“ je opatření, které může Komise přijmout předtím, než posoudí, zda je nezákonná podpora slučitelná s principy společného trhu, avšak pouze při splnění určitých kritérií.

„Rozhodnutí o navrácení podpory“ je standardním důsledkem zjištění, že nezákonná státní podpora není slučitelná s principy společného trhu.¹⁷ Podpora, která má být navržena v souladu s „rozhodnutím o navrácení podpory“, musí zahrnovat úrok podle příslušné úrokové sazby, kterou stanoví Komise. Úrok se počítá od data, kdy byla nezákonná podpora dána k dispozici příjemci, do data jejího navrácení.¹⁸ Navrácení podpory bude provedeno v souladu s postupy, které jsou stanoveny zákony daného členského státu, pokud tyto zákony umožňují neprodlené a faktické provedení tohoto rozhodnutí Komise. Pokud dojde k jakémukoliv prodlení v realizaci „rozhodnutí o navrácení podpory“ (Komise obvykle požaduje informace o provedení „rozhodnutí o navrácení podpory“ dva měsíce od data vydání tohoto rozhodnutí), může Komise předat tuto záležitost přímo Evropskému soudnímu dvoru (Článek 88 (2) Smlouvy o založení Evropského Společenství).

4. Postupy týkající se existující podpory

¹¹ Článek 7 (4) Nař. (EC) 659/1999.

¹² Článek 7 (5) Nař. (EC) 659/1999

¹³ Článek 1 f) Nař. (EC) 659/1999.

¹⁴ Článek 10 (1) Nař. (EC) 659/1999.

¹⁵ Článek 11 (1) Nař. (EC) 659/1999.

¹⁶ Článek 10 (2) Nař. (EC) 659/1999.

¹⁷ Článek 14 (1) Nař. (EC) 659/1999.

¹⁸ Článek 14 (2) Nař. (EC) 659/1999.

Jak již bylo uvedeno v části 1 (viz výše), Nařízení (EC) č. 659/1999 stejně jako samotná Smlouva o založení Evropského společenství rozlišuje mezi novou a existující podporou. Existující podpora je ve srovnání s novou podporou předmětem zvýhodněného přístupu. Tento zvýhodněný přístup vychází ze zvláštního postupu zakotveného v Nařízení (EC) č. 659/1999, které se vztahuje na existující programy podpory.¹⁹ Tento postup lze rozdělit do tří fází:

První fáze je fáze *spolupráce*. Během ní Komise informuje členský stát o svém předběžném názoru, že existující program podpory není (případně již není) slučitelný s principy společného trhu, a dává příslušnému členskému státu možnost sdělit své připomínky.²⁰ V této fázi Komise společně s členským státem stanoví, zda či do jaké míry může existující program podpory odporovat principům společného trhu (např. v sektoru, kde byl program podpory realizován, mohlo dojít k takovým kapacitním změnám, že v nových podmínkách je tento program podpory považován za neslučitelný s principy společného trhu).

Ve druhé fázi Komise vydá doporučení navrhuující vhodná opatření. Takovým opatřením může být úprava programu podpory s cílem znovu zajistit jeho slučitelnost s principy společného trhu, nebo jeho zrušení v případě, že taková úprava není možná.²¹ Toto doporučení není právně závazné.

Třetí fáze spočívá v reakci *členského státu* na příslušná opatření. Pokud členský stát přijme navrhovaná opatření a informuje Komisi o tomto kroku, zavazuje se tímto přijetím k realizaci těchto opatření. Navrhovaná opatření se stávají právně závaznými pouze na základě tohoto přijetí ze strany členského státu. Pokud členský stát nepřijme navrhovaná opatření a Komise i nadále tato opatření považuje za nezbytná, Komise zahájí formální šetření.²² Pokud Komise uzavře toto formální šetření přijetím rozhodnutí, že daný program podpory není slučitelný a musí být zrušen, vstupuje toto rozhodnutí v platnost *ex nunc*. To znamená, že taková podpora, která byla poskytnuta před příslušným rozhodnutím Komise, nemusí být navrácena.

Dále byl v souladu s Článkem 4 Nařízení (EC) č. 794/2004 (notifikační formulář v Příloze II k tomuto Nařízení) stanoven zjednodušený notifikační postup pro určité úpravy existující podpory, který pravděpodobně značně usnadní práci v této oblasti.

---

¹⁹ Vzhledem k tomu, že záměrem tohoto zvláštního postupu je úprava podpory do budoucna, **and in cases of individual aid a long-term planning is the exemption** (KONZULTOVÁNO A PRO NEJASNOST PROZATÍM NEPŘELOŽENO).

²⁰ Článek 17 Nař. (EC) 659/1999.

²¹ Článek 18 Nař. (EC) 659/1999.

²² Článek 19 Nař. (EC) 659/1999.